

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7774/2021
09.02.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца „Societe Generale Banka Srbija“ А.Д. Београд, чији је пуномоћник АА, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији су пуномоћници Данијела Андријашевић, адвокат из ... и Милош Андријашевић, адвокат из ..., ради чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 504/20 од 29.01.2020. године, у седници одржаној 09.02.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 504/20 од 29.01.2020. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П 3266/18 од 17.05.2019. године, ставом првим изреке, одлучено је да се одржава на снази решење о извршењу Основног суда у Великој Плани И.Ив.бр. 176/18 од 16.04.2018. године, којим је тужени обавезан да тужиоцу исплати новчано потраживање у износу од 1.305.377,95 динара, са законском затезном каматом почев од 03.03.2017. године па до исплате, као и трошкове извршног поступка у износу од 29.692,00 динара, уплатом на текући рачун број: ...-...-... код Народне банке Србије. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 77.827,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 504/20 од 29.01.2020. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Великој Плани П 3266/18 од 17.05.2019. године, у ставу првом изреке, тако што је у целости укинуо решење о извршењу Основног суда у Великој Плани И.Ив.бр. 176/18 од 16.04.2018. године, па је, као неоснован, одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд туженог обавезе да му у року од 5 дана од дана пријема решења исплати новчано потраживање у износу од 1.305.377,95 динара, са законском затезном каматом почев од 03.03.2017. године па до исплате, са трошковима извршног поступка у износу од 29.692,00 динара, уплатом на текући рачун ...-...-... код Народне банке Србије. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Основног суда у Великој Плани П 3266/18 од 17.05.2019. године, тако што је тужилац обавезан да туженом накнади трошкове поступка у износу од 56.625,00 динара. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 22.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је поднео благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, ради расправљања питања од општег интереса и у интересу равноправности грађана.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужиоца.

Пошто је другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака, следи да је у овом случају ревизија увек дозвољена, на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучивање о посебној ревизији тужиоца сувишно.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле уговор о кредиту број ... 22.12.2015. године, за измиривање раније преузетих обавеза (рефинансирање), који за предмет има износ кредита од 1.230.000,00 динара. Као средство обезбеђења тог уговора дужник је потписао бланко сопствену меницу и овластио банку, на основу члана 9. тог уговора, да достављену бланко сопствену меницу може да попуни на износ доспеле а неизмирене обавезе по основу уговора о кредиту, са уписивањем клаузуле „без протеста“, места и датума закључења уговора, као и места и датума издавања менице, датума попуњавања менице као датума доспећа меничне обавезе, као и места плаћања меничне своте, а по потреби и других меничних елемената и клаузула. Због неизмиривања обавеза од стране туженог, тужилац је 02.03.2017. године огласио доспелим целокупан износ преосталог неисплаћеног кредита од 1.305.377,95 динара и суду предао предлог за извршење на основу веродостојне исправе – менице, на тај износ. Основни суд у Великој Плани је, на предлог тужиоца, као извршног повериоца, донео решење о извршењу И Ив.бр. 176/18, којим је тужени обавезан да тужиоцу у року од 5 дана од дана пријема решења исплати новчано потраживање у износу од 1.305.377,95 динара, са каматом почев од 03.03.2017. године и трошкове извршења у износу од 29.692,00 динара, уплатом на текући рачун тужиоца који се води код Народне банке Србије. Против тог решења тужени је благовремено изјавио приговор позивајући се на одредбу члана 78. Закона о меници, а због наступања застарелости тужиочевог потраживања, па је првостепени суд решењем Ипв.Ив.бр. 49/18 од 17.09.2018. године, ставио ван снаге решење о извршењу у делу којим је одређено средство и предмет извршења и укинуо све спроведене радње, те одлучио да ће се поступак наставити као поводом приговора против платног налога.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одлучио да одржи на снази решење о извршењу Основног суда у Великој Плани И Ив.бр. 176/18 од 16.04.2018. године којим је тужени обавезан да тужиоцу исплати предметно новчано потраживање, са припадајућом каматом као и трошкове извршног поступка, у смислу одредбе члана 78. и 110. Закона о меници, налазећи да потраживање тужиоца није застарело имајући у виду да је доспело 02.03.2017. године, а да застарела у року од 3

године од дана доспелости, те да ово није менични спор јер Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 31/11... 139/14), као и важећи Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15), не прави разлику између менице и других веродостојних исправа.

Другостепени суд је, побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду, тако што је укинуо у целости решење о извршењу Основног суда у Великој Плани И Ив.бр. 176/18 од 16.04.2018. године и тужбени захтев тужиоца одбио, јер је закључио да је тужиочево потраживање застарело имајући у виду неспорну чињеницу да је доспело 02.03.2017. године када је попуњена предметна меница, као средство обезбеђења уговора о кредиту од 22.12.2015. године, док је тужба поднета 13.04.2018. године, по протеклу рока из члана 78. став 2. Закона о меници (годину дана од дана доспелости).

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 37. Закона о меници („Службени лист ФНРЈ“, бр. 104/46, „Службени лист СФРЈ“, бр. 16/65... 57/89, „Службени лист СРЈ“, бр. 46/96 и „Службени лист СЦГ“, бр. 1/2003 – Уставна повеља), прописано је да меница платива на одређени дан или на одређено време после издања или виђења, мора се поднети на исплату било на сам дан плаћања, било једног од два радна дана који долазе одмах за њим, док је одредбом члана 52. истог Закона прописано да са протеклом рокова за подношење менице по виђењу или на одређено време по виђењу, за подизање протеста због неакцептирања или због неисплате, за подношење на исплату менице која садржи одредбу „без трошкова“, ималац губи своја права против индосанта, против трасанта и против осталих обвезника изузев акцептанта. Застарелост је прописана одредбом члана 78. Закона о меници, тако што сви менично правни захтеви против акцептанта застаревају за три године рачунајући од доспелости (став 1.). Менично правни захтев имаоца менице против индосанта и против трасанта застаревају за годину дана, рачунајући од дана благовремено подигнутог протеста, ако се у меници налази одредба „без трошкова“, онда од доспелости (став 2.). Застарелост се прекида подношењем тужбе суду на основу одредбе члана 79. истог Закона. На основу одредбе члана 110. Закона о меници, издавалац сопствене менице одговара онако како одговара акцептант трасиране менице.

У конкретном случају меница коју је издао тужени је бланко сопствена меница са клаузулом „без протеста“. Бланко меница је суштински менични образац у који је ималац менице овлашћен да унесе све остале битне састојке из члана 107. Закона о меници, како би она остварила своје дејство. Како се ради о сопственој меници, то тужени, као њен издавалац, одговара за обавезу као акцептант у смислу члана 110. Закона о меници. Акцептант, према одредби члана 27. Закона о меници, обавезу плаћања менице преузима од дана њене доспелости. При том, како је меница снабдевена клаузулом „без протеста“, то тужилац нема обавезу да протестирањем утврђује чињеницу одбијања исплате саме менице. Сви менично правни захтеви против акцептанта застаревају за три године почев од дана доспелости менице, на основу одредбе члана 78. став 1. Закона о меници. Како је као датум доспелости менице означен 02.03.2017. године, а предлог за извршење тужилац је суду поднео 12.04.2018. године, следи да тужиочево потраживање није застарело по основу меничног права. Међутим, то што је извршни поверилац покренуо поступак за наплату свог потраживања према извршном дужнику на основу веродостојне исправе (менице),

не значи да се поступак мора и да оконча по одредбама Закона о меници. У конкретном случају, између парничних странака није закључен апстрактни правни посао, већ каузални (уговор о кредиту), где је меница само средство обезбеђења за случај неиспуњења обавезе из тог уговора. Пошто је основ потраживања тужиоца дуг из уговора о кредиту, следи да се застарелост потраживања тужиоца, у конкретном случају, цени према роковима прописаним за основну обавезу, односно обавезу туженог из уговора о кредиту, а то потраживање застарева у општем застарном року од 10 година прописаном одредбом члана 371. Закона о облигационим односима који, у конкретном случају, није протекао.

Пошто због погрешне оцене приговора застарелости потраживања тужиоца, другостепени суд није ценио остале наводе жалбе туженог, Врховни касациони суд је пресуду другостепеног суда укинуо и предмет вратио том суду, а укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода, на основу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као изреци донео применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић